

Szerkesztővel értekezni lehet minden nap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

MURAKÖZ

Közlésérti árak:
 Egész évre 4 frt
 Fél évre 2 frt
 Negyed évre 1 frt
 Egyen számla 10 kr.

Hirdetéseket meg elfogadjuk:
 Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bőcsben: Schalek H., Dukas M., Oppell A., Daube G. L. és társai és Herndl. Brnben: Stern M.

Nyitási díj 10 kr.

Kiadóhivatal:

Fischer Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak nyitlerek és hirdetések.

MAGYAR és HORVÁT NYELVEN MEGJELKÖ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ és SZÉPIRODALMI HETILAP.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A Muraközi tisztii önszegélyző szövetkezet, a Csáktornyai takarékpénztár, a Muraközi takarékpénztár sat. hivatalos közlönye.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Magyarország millenniuma.

Írta: Bársony István.

I.

A jövő 1896 ik évben ezer esztendeje lesz már annak, hogy a magyarok ősei Árpád vezérrel az élükön, elfoglalták a Duna — Tisza mentét és ezen a tejjel mézzel folyó Kanaánon megalapították Magyarországot. Sok dicsőséget aratott a magyar nép ez alatt az ezer év alatt a harcmezőkön; sok viszontagságon is ment keresztül; de jó és balsorsban egyaránt megmaradt mindenkor magyarnak, szabadságszerető büszke népnek, amelynek Árpád óta van már alkotmánya s amely az ő alkotmányának a védelmében páratlan példát adott a világ minden szabadságszerető nemzetének.

Ezer éves dicső múlt után, amelynek oly sötét időszakai is voltak, minők a tatárjárás, a mohácsi vész, a török hódoltság s az osztrák uralom: ma is fennáll az aránylag kis magyar nemzet, s ámbár sokáig védőbástyája volt egész Európának a pogányság inváziója ellen. Pótolni tudta nagy nemzetközi előőrsi szolgálatában szenvedett hátramaradását; utóli tudta érne a civilizáció magaslatai felé haladó népeket; beállott azok előre törő soraiba s most nemes bizonyítékát készíti adni annak, hogy elfoglalt helyét a fejlődés minden képességével s a haladáshoz szükséges erővel állotta meg.

Ezt a bizonyítékot a jövő évi budapesti millennárius kiállítás sorozatán és az ezzel kapcsolatosan elkészülő nagy nemzeti alkotással együtt fogja Magyarország a művelt világ ítélete alá bocsátani.

Anit a magyar állam mai területén 322.310 □ kilométeren, az ország tizen-nyolcz millió főnyi lakossága a magyar haladás és műveltség dokumentumaiként összszehordhat egy nagyszabású nemzeti kincstárba: azt mind látni fogják a milleniumi kiállításon. — Ami a magyar nép és magyar föld nemzeti sajtósága, érdekessége, termelése: az együtt iesz egy rendszeres óriási gyűjteményben, hogy örvendhessenek neki azok, akik mindazt a magokének vallják s hogy rokonszenvet és barátságos indulatokat keltsenek az életrevaló magyar nép iránt azokban az idegekben, akik a külföldről jönnek majd hozzánk, mint a mi kedves vendégeink. Ha idegenek is ők nekünk vérek és faji származások szerint, de édes testvéreink mindnyájan a humanizmus alapján s az emberiség közös nagy érdekének, a civilizációznak a szolgálatában.

Am azt, amit Magyarország a mai napon mint haladásának fokát bemutatni képes, megtalálhatnók részletekben, itt-ott, ünnepies kiállítás nélkül is; hisz' a műveltség féltreérhetetlen nyomokat és jeleket hagy mindenben, a mit magaslatos hatalmába került; s a fejlődés egyik nagyerejű harczosa,

a nemzeti ipar, ezer meg ezer változattal tárja ki produktumait, bármerre forduljon is a kíváncsi szem.

De a mult idők éredekcs maradványai, egy nemzet ezeréves történelmének a fennmaradt emlékei, némely esetben a fenyegető semmivá válástól szerencsésen megmentett ereklyéi nem kínálkoznak uton útfélen, hogy gyönyörködjünk bennök, vagy hogy a tanulságokat levonván belőlük: épüljünk általok. A mult esztendőek elviszik magukkal a bennök fogantott aktualitást, s a mit az új idők kívánalma, divatja, haladása immár muzeumokba valónak itél: nem kerül a többé "különös ok nélkül a maga egykori fényével a nyüzsgő, eleven világba. Arra, hogy az ily letűnt érdekességek ismét felszínre kerüljenek s a nagyközönség érdeklődésének a középpontjává létsessenek, csakugyan ritka alkalom kell, olyan, a minők a mi ezredéves kiállításunk lesz. S ez a történelmi nevezetességű, a magyar nemzet életében örökké páratlan fontosságú kiállítás teljesíteni fogja e részben is hivatását; élénk fogja látni mindazt, a mi a honfoglalás óta mint jellegzetes magyar alkotás ismeretes; az ősmagyar honfoglaló harcos földi maradványairól átröpülhet majd tekintetünk az első keresztény magyar királytól ránk maradt örökségre, végignézhétük emlékeinkben a letűnt századokat; kronologikus sorrend szerint tünődhetünk el azon, hogy mily to-

A „Muraköz“ tározója.

Honnan jöttek be a magyarok?

(Humoreszk.)

— Írta: Szokoly Lajos. —

„Hervad már ligetünk“..... Hogy is van csak tovább? — Ah! igen!.....

...diszei hullanak, Tarlott bokrai közt sárga level zörög. Nincs rózsás labirinth, s balzsamos illatok közt nem lengedez a Zephir...“

November hava van. Sir, zokog a természet, mert a zord idő haragja elrohanta bájait. A rózsá illata sárga vész, az aranyszínű faleveleket pedig a kóbor ószi fuvalat zizzenve-zörögve hordozza szanaszét.

A posztok lantján felsajlottak a burok és mélabósan hangzik el róluk egy-egy „ősi dal“. Multkor egy keserű családás után neki fektüdtem, hogy tarczát írok arról, hogy: honnét jöttek be a magyarok?... Tudom, hogy a kóbor levélkihordó elviszi kedves szerkesztő urnak ezt, de nem mernék előre „Mujkos“-ék módjára a párisi Eiffel toronyról fogadásból leköpní a véget, vejjon nem fog-e tározam zizzenve-zörögve hullani le a — papirkosárba.

Honnan jöttek be a magyarok? Nini! Hisz ezt már a esecszipő is tudja a hazában — kiéltanak fel kedves olvasóim, s önként is rámondják a feleletet: Ázsiából, — minek is pazarolja a tintát a század végének embere a kérdésre?

Bocsánat, humbug az egész, amit eddig a történetírók írtak őseink régi tartózkodási helyéről,

mert bizony ők nem Ázsiából jöttek be a mai ezredéves Magyarországra. Kár volt szegény Zichy Jenő grófnak e dologban oda fáradoi, a megszé keletre, mert bizony Baross via zonáján öt óra alatt — minden keleti nyelv tolmácsának kivérete nélkül — talán eljuthatott volna oda, a honnan a magyarok bejöttek. De sok szép ropogós ezres megmaradt volna!

A milleniumi ünnepségekre nagyban készül az ország. Lesz kiállítás, emléksobrok leleplezése, díszmenet, „bikásdit“ is fognak talán játszani stb. stb. Az ünnepélyek végét egy magnus áidomás fogja bezárni, a melynel nem ugyan fakupában, de üvegporakban levő pogány vagy keresztény fogjuk fekköszönteni a hazát. Tudom, hogy sok lesz az ivó, de még több a száraz koryokat nyelő; s az előbbiek átkozottul szidják majd a szegény tótokat, hogy oly kicsiny üvegporakokat futtak!

Multkoriban Órió János tisztelt barátom festészeti műtermét látogattam meg, gőzerővel dolgozik ő is egy történelmi díszmenet vázlatán. A vázlat hazánk egy „Koszin brög“-nevű magaslátat ábrázolja, melynek aljában Szvatopluk jelen unokái (de most már magyarul beszélnek és erőznek) haladnak „mentencz“-ban és „szabun“-ban.

Széles e hazában megindultak az ásatások, turják az anyaföldet ama sok szép reményben. Hogy hátha találnak majd kardostól, buzogányostól, lovasól egy honfoglaló magyart!

Fájdalom, a magunk őseinek' a honfoglaló magyaroknak a sirja olyan ritka, mint a fehér holló. S ha elő is kerülne egy, még csipővással sem tudnánk kihozni belőle azt, hogy honnan jöttek be a magyarok?

Az idő e munkából kiverte a tudósokat. Hanem a fin de Siécle mégis meghozta azt, hogy van egy élő ember e hazában, ki a százados per-

gament okmányok tanulmányozása nélkül is biztosat mondott arról, hogy honnan jöttek be a magyarok?

Tehát élő ember és biztosat mond! Hallatlan valami. Nem hiába mondják tehát azt, hogy a tizenkilencedik század embere „napfényvel fest, villámmal ír és gőzzel utazik.“ Még a más-világra is!

Ennek a tejjel-mézzel folyó édes hazámnak sok vidékét bejártam. — Lattam Mikszáthnak a Mátrahegy tájékan levő Palócok országát, Szombafai tisztelt barátomnak festőiesen leírt Vend vidékét, látta n Zalának ama regényes területét is, melyet lakói „Medjimurje“-nek neveznek.

Muraközben, a széles folyású Murától nem nagy távolságban fekszik egy terjedelmes határral bíró község. A nevet elhalgatom, mert attól félek, hogy polgárai — tárcám előlvasása után — rögtön hólyagpapírra írt disszociálással üntetnek ki: nekem pedig csak kutyabőrre írt diploma kell, ezt jól tudni, hogy meg nem kapom; mert a községben a nagy sár miatt a kutyákat oly kiméletben tartják, hogy még éjnek idején is ölse viszik ki utgati!

Történt egyszer, hogy a nagyérdemű iskolaszék tagjai tanácskozásra gyűltek össze. — Mind komoly, tudós tejl! De keletű közülök kitűnt a történettudományban. Az egyiknek ősei (Ádámól számitva) valamikor az ő vesetéknévével — a pápai trónon is ültek, nevezték el őt Tamás gazdának, megérdemli mert olvasott ember. A másik fenyves névörököse, egyik névrokona II. Lajos királynak alkanczcellárja volt, megírta a mohácsi vész történelmét; rendkívül tudálos ember, kereszteljük el István bátyánknak.

kozatokban fejlődött Magyarország oda, a hol ma van.

Ezért lesz a jövő év május második (a millenniumi kiállítás megnyitásának a napja) igazi nagy ünnep a magyar nemzet történetében minden időknél. Már ezért is érdemes lesz az egész művelt külföldnek elfáradni hozzánk, a mi barátságos vendégszerető magyar fővárosunkba, hiszen ezer év történelmének a kézzelfogható jelei, meglevő maradványai ily nagyszabású csoportosításban, tulthetnek érdekesség dolgában minden képzelhető fajtáján a muzeumok rendszerint egyoldalú s a mellett mindig temetőjellegű gyűjteményein.

Avagy hol van a világon állandó gyűjtemény, amelynek 520.000 méter terület kellene a befogadására, mint ahogy kell a jövő évi magyar millenáris kiállításnak, amely területnek a beépítése ötfélmillió forintnál jóval többet nyel? Tudunkkal nem volt még sehol a világon országos kiállítás, amelynek ily területre lett volna szüksége, de nem is volt még ország, amelynek, az jutott volna eszébe, hogy kerek ezer év fotográfiáját teremtsen meg egy ilyen millenáris kiállításban — S ezen a csinos területen százhatalvont különféle csarnok és egyéb kiállítási épület van, legnagyobbbrészt igazi paloták, (Folytatjuk.)

Csáktornya háztartása.

A város előjárósága által összeállított költségvetést a f. hó 12-én tartott képviselőtestületi gyűlésen terjesztette be tárgyalás végett Molnár József városbíró.

Az egész budget 60 000 frtra rug, melyből a bevételi részre 25.179 frt 24 kr. a kiadásokra 33 641 frt 03 kr. esik. E szerint a deficit 8461 frt 79 kr-ra prelinálatik.

Ezt a hiányt természetesen községi pótdóval kell fedezni. Alapul szolgál erre az egyenes adó, mely az idén 25 761 frt 62 krt tesz ki. E szerint a pótdó 32 9¹/₂-ra rug, mi a tavalyi 38-7¹/₂%-kal szemben 5-6 %-nyi javulást tüntet föl.

A város bevételi rovatában a házbér 2272 frt 70 krral, a földék utáni hasznóbér

935 frt 06 krral, a regale kötvény utáni kamat 11.002 frt 48 krral, a helypénz 5534 frttal szerepelnek mint nagyobb tételek

A kiadási rovatban a következő nagyobb tételeket találjuk.

A város közigazgatása 6335 frtba kerül, amiből a hivatalnoki karra 3390, a szolgasszemélyzetre (rendőrség, csősz, utkaprók stb.) 2945 frt esik. A villamos világítás 2500 frtot igényel. A szegények segélyezésére 1200 frt; a városi épületek fűtőtartására 1500, az utcák, hidak, csatornák rendezésére és jókarban tartására 1800 frt használtatik föl. Kórház-alapra fordít a város 300 frtot. Állami adót fizet 1545 frt 60 krt; 50.000 frtnyi tartozásának amortizációs törlesztésére 2896 frt 10 krt vettek föl a budgetbe. A legnagyobb télt az iskolák fűtőtartása okozza. E czimen 8549 frt 80 krt illesztettek be a költségvetésbe, mi az összesnek 26 százalékját teszi ki.

A költségvetést a képviselőtestület elfogadta s jóváhagyás végett a vármegyéhez fölterjesztette. Póthitelről kell majd azonban a jövő évben gondoskodni, mert a fizetés-emelés, melylyel a városbíró, pénztáros stb. fizetésére vonatkozólag a város foglalkozik, a budgetben nem foglaltatik benn. Ez csak akkor történhetik meg, ha a statutumok kidolgozására kiküldött bizottság ellaborátumával elkészül s az a szükséges jóváhagyást elnyeri.

Különfélék.

Iskolaszéki választás. A lemondás, részben a hivatalból való leköszönés, majd távozás folytán üresedésbe jött iskolaszéki tagsági helyeket a 12 ki gyűlésen töltötte be a város képviselőtestülete. Az elnökségről lemondott s az iskolaszékből is kilépett Ziegler Kálmán kir. közjegyző nagy lekesedéssel újból választották be az iskolaszékbe. S a képviselőtestület ezzel az elismerő votumával csak kötelezettségét teljesítette, mert Ziegler urnak oly kiváló érdemei vannak a város közoktatás-ügyének fejlesztése körül, hogy pótolhatatlan veszteségére volna az iskolaszéknek, ha tagjai között helyt nem foglalna. Az ő közreműködésére ott szükség

van, s ha nagymérvű elfoglaltságánál fogva az elnöki teendőket nem láthatja is el, mint egyszerű tag is bizonyára támogatója lesz annak az ügynek, mely az ő segítségére számít s melynek ő a multban akkora súlyt és oly tekintélyt szerzett. A másik tagságra kétszeri szavazás után 9 szavazattal 7 ellenében, melyek Hirschmann Ledra estek, Bernyák Károlyt választották meg. — Az iskolaszék gondnokai teendőinek ellátásával az új városi pénztárost, Frász Tamást, bízták meg.

Előmnunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi miniszter gróf Baththyányi Tivadar és dr. Mandel Pál országgyűlési képviselőknek és K. Hájós Mihály ügyvédnek, a Magyar Államvasutak Somogyi Szobos állomásától Iharos Berény és Pogány Szent-Péter irányában a Déli Vasut Nagykanizsa állomásáig dr. Mandel Pál országgyűlési képviselőnek és K. Hájós Mihály ügyvédnek, a dunántúli helyi érdekű vasutak Csömödér állomásától Páká, Dömezőld, Kányavár, Lásztanya és Várföld irányában Bánok Szt. György vezetésű gőzmozdonyi helyi érdekű vasutvonatra az előmnunkálati engedélyt egy évre megadta.

Csáktornyai kereskedelmi kaszinó Sylvester estélyén saját helyiségében játékcsoporttal hangversenyt rendez, melyre már most nagyban készülődnek. Az érdekesnek ígérkező hangversenyen a következő hölgyek és urak fognak közreműködni: Hirschmann Leoné, Hirschmann Samuné, Murai Róbertné és Wollák Rezsőné; Sterneck Zsigmond gondnok művész Nagykanizsáról, Balogh Mór, Bachrach Győző, Benedikt Béla és Neumann Arthur urak. — A hangverseny műsorát lapunk egyik közelebbi számában fogjuk közölni.

Stridórali újak, hogy ott folyó hó 11-én újból megalakult az olvasókör. Elnöknek közfelkiáltással Harasztit választották meg, a ki azonban azt elfogadni nem akarta, mire Danicz Sándort kiáltották ki. Pénztáros: Balogh, titkár: Honfi lett. Az alap szabályok kidolgozásával három tag bizatott meg. A kör havonként két rendezést tart.

Ügyvezés Dr. Schulcz Ágoston királyi ügyész, volt perlaki kir. aljárásbíró eljegyezte Grész Irma kisasszonyt, Grész Alajos perlaki ügyvéd kedves leányát.

Dr. Ruszicska Kálmán kir. tanácsos tanfelügyelő sulyos csapás érte Forró szerett anyja, özvegy Ruszicska Jánosné szűl. Mátéy Mária e hó 10-én életének 71-ik évében, hosszas és kínos szenvedés után Zalaegerszegen elhunyt. — Temetését 12-én mentel végbe a közönség nagy részvéte mellett. — Áldás emlékével, béke halmának!

Halálhír. Pichler Imre alsó-domborui körjegyző, Zalavármegye megyebizottsági tagja, olvasóköri alelnök, e hó 11-én hajnalban 46 éves korában elhunyt. A megboldogult ügyvezető hivataloskodásában, mint a társas életben köztisztviselő és szeretetben állt s hervadhatlan érdemeket szerzett a magyarosodás és a törvényliszletet terjesztésében. — Nyugodjék békével!

Nyilvános köszönet. Erkölesi kötelesegek ismerem a nyilvánosság előtt is napfényre hozni, hogy a mult napokban több tanúgybarát a Vasas-Társaság hazafias intencióját nemes és rokonszenves érdelemtől áthatott jóakarattal támogatta. S így az alapító gyarapításához mint tagok, újlag adományaitkal járultak: Bernyák Károly ur 1 frttal, Stefaics Miksa ur 2 frttal. — Mint eszmepártolók pedig: Hirschmann testvér urak 5 frttal, Kucsevár János ur (Polsztrau) 1 frttal, Neumann Albert ur 1 frttal, dr. Schwarz Albert ur 1 frttal, Szivoncsik Antal ur 70 krral. — Fogadják a főt nevezett adományozó urak az ügy iránti jóindulatuk a társaság legmelegebb köszönetét. — Csáktornya, 1895 november hó 14. Jeney Gusztáv.

Folkérettünk a következők közlésére: Osztrigaúr és magyar mágns. 1860 április 1-én

Hogy Tamás gazda olvasott ember, bizonyítja az, hogy a község apraja, nagja megdöbben; de meg is érdemli ezt, mert a magyarok történelmét behuny szemmel is elmondja. — Léven ugyan neki egy horvát nyelven írt magyarok történelmét tárgyaló könyve, a melyet még tán déd apja hagyott végrendeletileg a család számára. Még legény korában — a helyett, hogy a fonóba eljárt volna — tanulmányo ta a bubos kemence tetején ezt a történelmet; nem is fog ki rajta még egy egyetemi professor sem.

István bátyánkról hallgatok, hadd beszéljen arról a krónika.

Összetűt tehát az iskolaszék. A tanácskozás tárgyat az iskolamulasztás ügye képezte. Heteken keresztül kongott az ürességtől a tanterem. Nem volt diák. Ez pedig nagy baj!

Tamás gazda, no meg István bátyánk is eleinte szépen hallgattak, mert mindketkőnek voltak gyermekei. kik hasonlóképp a többiekkel kerültek azt a helyet, a hová egy darabig tanulni jártak. De hát elvégre is, ki őrzi ekkor a „Riskó”-t?

Félték mindketten, mert attól tartottak, hogy most megnyílik az erszény, s vége egy fényes koronának.

Végre Tamás gazda rászánta magát, hogy valamit szól a tárgyhöz. Elmondja, hogy: bizony az nagy baj, ki kell doboltatni, hogy minden szűlő, ha még egyszer gyermekeit rendesen nem küldi az iskolába: megbüntettetik.

István bátyánknak sem kellett több, mit, hogy ő büntetést fizessen... olyan nincs! Krokodilus szemeket mereszt Tamás gazdára, s ott, az egész iskolaszék előtt elmondja, hogy, bizony Tamás gazdának a gyermekei sem járnak az iskolába.

— Én magam tanítom őket otthon. Felelt Tamás gazda.

— Látom, látom — mondja István bátyánk — hogy mit tudnak a te gyermekeid, ha találkoznak velők az utcán, azt sem mondják, hogy: Dicsértessék a Jézus Krisztus!

No, ennél több sem kellett Tamás gazdának, elővette az ő tudományát s gondoltá magában, hadd lássa az iskolaszék, hogy mit tud ő a szántáson és vetésen kívül?

— Micsoda, az én gyermekeim nem köszöntenek? Te mondd azt, hiszen te sem tudod, hogy: honnan jöttek be a magyarok?

Valamennyi iskolaszéki tag összenéz! Borzasztó, mit kérdez ez az ember! No István bátyánk, most rajad a sor, mert ha te meg nem mondd, ugy mi — ha francia sajtó alá is tesznek bennünket — még kevésbé tudunk a fogós kérdésre megfelelni.

— Hűm! hűm! Honnan jöttek be a magyarok, — vakarja fejét István bátyánk s úgy pislogat Tamás gazdára, mint egy éji mécs, ...hát honnan is jöhettek volna be?..... csakis Letenyérfől!!!

Hanem most meg az iskolaszék tagjai István bátyánkra meresztették szemüket, bámultak..... s bamulják még ma is, mint az egyiptomiak a Nilusból kifogott dugóhuzót.

Kedves olvasóim! Őseink tehát Letenyérfől jöttek be, nem pedig Auszsiából! Hervadhatnak a ligetek, diszei le is hullhatnak, de azért abba a községbe a magyarok Letenyérfől jöttek be!

Nem az avult, poros okmányokból tudjuk ezt, hanem élő, fényes nevet öröklő ember állítja.

József főherczeg és a tűzoltói intézmény.

este 8 órakor a sötétség védőszárnyai alatt egy bárka suhant ki a pólai erősség kikötőjéből. A bárka tulajdonosa egy jólelkű velencei halász volt: járnyes portékát, 14 osztrák katonai uniformisba bujtatott fiút kellett a kikötő tároggyutorkái közepette kicsempéznie Szerencsésen kijutott a kikötőből. A pólai kaszárnyában csak másnap reggel vették észre az ifjak szökeését. — Azonnal telegrafáltak Triestbe, honnan gyorsgőzöst menesztettek a szökevények elfogására. A halászbárka azonban a kedvező szelet felhasználva, ekkor már közel járt a szabad olasz földhöz. Ravennában április 2-án szerencsésen partra is szálltak a menekültek, hol a lakosság valóságos diadalmenetben vitte be őket a városba. A tizennégy úri ember között 11 felső olaszországi, 3 meg magyar volt. Midőn a hősiesség elszántágu halászt arra kérték, hogy menesse a gőzöt az osztrák szolgaságból, előre kijelentették, hogy most nincs pénzük, de ha megmenekülnek, meg fogják szolgálatát hálálni. A három magyar ur közül csak egy tudott olaszul. Ez, egyik társára mutatva elmondta, hogy barátja nagy úri családnak sarjadedéka; testvérbátyja a magyar szabadságharczban tabornoki rangot viselt s ezé 1849-ben föheltölték; atyja négy évi sinlődés után a börtönben halt meg. Jóságai konfiskálva vannak, ha azonban visszakapják javaikat, lényesen meg fogja jutalmazni a hőseikül halászt. Irást is adott neki a magyarok, meghagyva neki, hogy jobb időkben ezzel jelentkezék Magyarországon. — A batorlelkű halászt a szökevények megmentéséért — titkos besugás következtében — Zárlóban nemskára ellottak; Olmützbe vitték, hol öt évig kellett hősietteert rabkényeren ennie; testvérbátyja ugyan ez okból három évi fogvasgot szenvedett, bárkáját es minden egyéb javait pedig konfiskálták. — A magyar urtói kapott irást, elfogatása előtt egy barátja kezébe causztatta. Mire azonban a börtönből kikerült, se ama barátjának, se a leveleknek többé nyomát se találta. Minthogy e batorlelkű halász, nevére nézve Spannio Federico (jelenleg fumei osztrigaarus) epp hősiette következtében egész életére nyomorúságba jutott, melynek terhet most helven éves korában, még sokkal inkább érzi, mint ennekelőtte: kérjük mindazokat kiknek a szóban forgó magyar ur kiléteiről tudomásuk van, — sziveskedjenek erről a fumei Magyar Tengerpart című hetilap szerkesztőségét értesíteni, hogy ez a hőseikül halász érdekében a további lépéseket megtehesse.

Felhívás a hazai gyümölcs-termelő gazda társakhoz. Az utóbbi években, midőn a külföldi figyelmé gyümölcs-terményeink felé mind fontosabb mérvben irányult, tapasztaljuk, hogy az élelnek kereslet daczára az értékesítés körül nehézségek merültek fel. — Nem voltak ugyanis tájékozva a venni akarók, hogy bizonyos gyümölcsöt mely vidéken es kitől szerezhetnek be. — Ez irányban az országos magyar gazdasági egyesület egy házragpótló munka kiadását vette terbe, mely munka egyelőli ismeretmi fogja, hogy bizonyos gyümölcs-nemek (alma, körte, barack stb.) egyes fajtái mely vidéken termelteknek töképpen, másfelől e hazai gyümölcs-termelők név- és lakjegyüket s a telephelyt ismeretli adatokat tartalmazza. Hogy ez a munka minél teljesebb legyen, felkéri az országos magyar gazdasági egyesület a gyümölcs-termelőkkel foglalkozó gazdasági társaságot, miszerint az alábbi adatokat saját érdekükben is tudomására hozni sziveskedjenek. 1) Hány kat. hold a gyümölcstelepe, vagy hány darab faja van? 2) Ezenhént mennyi a gyümölcstermelése átlag. 3) Milyen fajtaikat termel az egyes gyümölcsmemekből. Ez adatok az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalához (Budapest, Köztelpek) küldendők.

Az ezeréves Magyarország és a Millenniumi kiállítás című alatt egy rendkívül érdekes és szép mű jelenik meg 12 füzetben Laurencio Gyula szerkesztésében Budapesten. Magyarország legszebb tájainak, városainak es múkincseinek, valamint a kiállítás nevezetességeinek fényképpilyteményét fogja magába foglalni album alakjában. — Az első füzet már megjelent (ára 40 kr.) 14 gyönyörű kivitelű kép díszíti a munkát, köztük: Árpád es a vezérek, Vajda-Hunyad vára, A történelmi kiállítás palotái. A csorbai tó, Mátyás-templom belseje stb. Ivárosi, kiállítási képek. A mű a kereskedelmi miniszter pártfogása s az ország kiállítás igazgatóságának közreműködése mellett jelenik meg. Ára mind a 12 füzetnek 4 ft 80 kr. Kapható lapunk kiadó-hivatalában is. A legmelegebben ajánljuk!

Murakós és Mopsz Gönczi Fe encz jeles néprajzi műve megjelent es kapható Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvkereskedésében Csáktornyán. Ára 2 ft.

A Fenséges Főparancsnok alakított s kezdeményezte az alcuthi tűzoltóságot s kezdettől fogva élén áll az intézménynek.

Czélirányosan hozott szabályokkal, megfontolt intézkedésekkel s magas vezetésével kifejlesztette az intézményt, melynek pártját széles e hazában találni nem lehet.

Áldozatkészséggel, jóindulattal pártfogolja s tartja fenn az intézményt s magas személyiségével részt vesz annak minden mozgalmában.

1879 ben megalakítja a kised csapatot, maga vezetgeti, tanitgatja őket s 1882 személyesen vezeti a gyűlést, midőn az egybegyűlteket lelkesen kiáltják a magasztos pillanatban bizunk Fenséges urunkban, a mit velünk tesz s meggyünk mindentvé, a hová visz.

Maga választ gépet, szert, ruhát, próbálja ki a megfelelőt, serkenti, oktatja a csapatot, melynek heveskedő tetteinél atyai-lag rendre inti s csititgatja a merészeket a vész helyén. Tűzhöz ő vonul ki legelsőnek, gyakorlatoktól ő távozik utolsónak.

A Főúr, ki az intézményt katonai szigorral veszi körül, belsőleg atyai szeretettel emeli föl azt, családias jellegű — páratlanul nemes szívűvé.

Nappal ő az első ki a vész helyén megjelenik, éjjel az ő az ő ablakánál jelenti a vést. És a nagy ur, a királyi herczeg, kinek rangjánál csak szívjósága nemesebb, — a falusi polgár vagyonának mentésére siet, elhagyja palotáját, tűzoltó ruhát őt magára s kijön a hűvös éjjelben a tűz melegéhez.

Fáradhatatlanul működik es irányítja csapatának tetteit.

S midőn a vész helyes tettekkel s ismerettel elfojtatott, a hálalkodók előli, mint egy jótékony mentő, kocsijára száll s megnyugvással tér pihenőre.

Ha pedig az elemek harcában az ember maradt a vesztes, intézkedik s a saját jából pótolja azt a mit a végzet keze a szegénytől elvett.

A keserűség s a fájdalom könnyűt letöltli s örömkönnnyekké változtatja át.

Es ez nem muló kedvtelés, ez a jó szívek örök törvényének kifolyása, az intézmény fennállása óta vezetli őt nemes szíve sugallata egyforma nyomon s tettekben. — 15 éve vezetli ő ugyanazon uton csapatát.

A mint részt vesz a komoly munkában, éppúgy nem vonja el magát, hogy a bajtársi összefojtelek vig óráinak tanuja ne legyen.

Kedélyesen nézegeti tűzoltóinak mulatságát s szívesen elbeszélget régi emberei egyike-másikával.

Tűzoltói mindenikét ismeri; a régiekre tisztán visszaemlékszik.

Egyik másik hozzáfolyamodónak szívesen ad segélyt; s nem egy köszönheti a bölcséges alamizsnát — régebbi jó tűzoltó magaviseletének. — A katonasághoz távozott tűzoltók közül sokan részesülnek hatatos pártfogásában — a »nehéz évek« alatt.

Elhalt tűzoltói temetéséről jószívűen gondoskodik, hátramaradt árvák s özvegyeket atyai ag segélyezi. — A tűzoltó szakaszok képességeit, működését ismeri, s megbizik munkájok sikerében.

Egyik alcuthi tűznél a szakasz működésének megdicsérését napi parancsnban adta ki

»A tegnapi este községünkben kiöltött kazaltív megfékezése csakis a helybeli ön

kéntes tűzoltók gyors es teljes létszámában való megjelenésének, szakértő működésének, úgy mint polgártársaink áldozatkész közreműködésének köszönhető. Ezért a szakasznak teljes dicsőfé elismeremet nyilvánítom es őszintn hálámat fejezem ki.

Az 1891-ben a belga királyi várkastély égésé alkalmával Laeckenben az akkori tűzoltó főparancsnok, »a főherczegi kastély tűzvédelme es mentése« című tanulmányára, örökbecsű szavakban adott kifejezést, a szakasz képességeiben vetett magas bizalmának »megvan győződve arról,« — írja Fiuméből — »hogy a laeckeni eset nálunk elő nem fordulhat, mert az alcuthi tűzoltók helyben vannak!«

Egyik az országos szövetséghez intézett évi jelentésben írja: »a tűzoltók magatartása a számosságban mint máskor előfordult tűzesetnél kifogástalan volt es buzgóságuk úgy mint mindinkább mutatkozó szakértő munkadicsőretet érdemel.

A mily nagylelkűen emlékszik meg a tűzoltók összességének fáradozásairól s jutalmazza tetteiket oly jóleső elismerésével, éppoly kegyes jóssággal mond köszönetet a távozó parancsnokoknak, midőn hivatásuk a polgári élet terén, a szakasztól megválni kényszeríti őket. — Mélyen megindító kegyesség es jósságos leereszkedő indulat — nyilatkozik meg a távozóhoz intézett leveleiben — felszólít egy Hofhauser mint Ziegler volt parancsnokok ereklyeként őrznek meg emlékeik között es kegyelettel teli gondolattal emlékeznek vissza a tűzoltó szolgálatra — a ritka jószívű kegyes ur főparancsnoksága alatt.

Az országban nagyobb lefoylt tűzesetek s az égés körüli tűzoltói operációk érdeklik — s szívesen tanulmányozza a neki beküldött feliratot s vonja le a tapasztaltakból a következtetést.

A világ minden részéből fordulnak hozzá tanácskérés s bizony sok esetben segélyzésért; nagylelkűen s bőkezűen ad segélyt mindeneknek es szívesen fogadja a neki küldött műveket, szívesen ad tanácsot a kérőknek.

Az udvari pénztárak tanui annak, mily sok összeg lett már az id gen tűzoltóságoknak segélykép adományozva, azon őszegen kívül, amit ő maga saját zsebpénzéből (mely nem képezi számadás tárgyát) adott ki es küldött szét.

Az alcuthi önkénytes es pusztai szakaszokról fejedelm leg gondoskodik s tényleg nincs már oly dolog, mely még hiányozhatna.

Kitűnő gépek, kitűnő felszerelés es a valóban páratlan berendezés mellett az emberek is úgy vannak dotálva, hogy szorosán véve »az önkéntes tűzoltó« jelző is inkább li uzóros s közelebb áll a fizetett csapathoz

Egyik tűzoltó ünnepélynél — midőn egy »monstre defilirung« alkalmából egy markirozott tűzkivonulásnál elrobogott circa 30 tűzoltó fogat, a Fenség s a kisérő vendégek előtt, a nagyszerű látványtól lelkesülten kiáltott fel egyik idegen főtiszt: »Hiába! nincs párja Fenséged tűzoltóságának az egész világon!« a másik pedig: »Hisz ezek nem tűzoltók, de tűzér katonák!«

Pontos feljegyzések adnak számot a Fenség jeggyeteiben az előfordult tűzekről s azok lefoylásáról, az oltási működés legapróbb részleteiről.

Éppúgy nyilvántartja ő Fensége a szeres es szerelvények statisztikai összeállítását, valamint a gépek milyensége, személyzet száma, neve, beosztása es működését, előnyeit, hibáit.

8 urednikom moći je svaki dan govoriti med 11 i 12 vrom. — Sve pošiljke tišće se sadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime Margritai Jožefa urednika vu Čakovcu.

Indateljstvo:

Kajšara Fiechel Filipova kam se prodjata i obnane pošiljaju.

MEDJIMURJE

Predpiatna cena je:

Na celo leto . . . 4 frt
Na pol leta . . . 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Fojedini broji koštaju 10 kr.

Obnane se poleg pogodbe i faj računaju.

na horvatskoj i magjarskom jeziku izlazeći družtveni znanstveni i povučljivi list za puk.
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: vu svaku nedelju.

Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga družtva“ „Čakovečke sparkasse“, „Medjimurske sparkasse“, i t. d.

Navuk iz naravoslovja.

IX.

Sněg.

O sněgu netreba da vnogo govorim. Isti mu je početak, koji i deždju. Med deždjom i sněgom samo je ta jedna razlika, kaj deždj pada vu kapljah vodenih, a sněg kakti kapljice pare vu zraku zmrznjene. Vidite anda, da treba zime k tomu, da sněg postane; zato vi niste nigdar videli. da bi po ljetu sněg padal, zvun vu visokih gorah, gde je i vu sredini ljeta jako hladno. Ljepo bi bilo znati, da li su sněžni oblaki sastavljeni iz samih takvih kapljicah sgustnute pare, kak oblaki deždjevni, ili su kapljice vu sněžnih oblakih već zmrznjene. Mi samo nagadjamo, kak bi to moglo biti, nu sigurnoga i stalnoga neznamo vam nikaj povedati. To je istina, da zmrznje kapljice padaju dolje, da razhladuju paru, koja je pod njimi vu zraku; a ova para stišnjena vu ledene iglice prihvaća se zmrznjenih kapljicah, pak ovak iz situih iglicah postaju šesterovuglaste zvězdice i ljepušaste pavuljice, kakvimi sněg pada na zemlju.

Po ljepom vremenu vu ljutoj zimi vi dite, gde iz zraka pada vnošina iglicah i osobito ljepih zvězdicah. Ove posjaju iz zmrznjene pare koja je vu zraku bila. Zrak je onda vrlo suh; ar i voda pored zime slabo izhlapljuje, a i ona para, kaj je vu zraku ima pada zmrznjena na zemlju.

Sněg je oračem jako hasnovit Po selih i varaših mogli bi baš i prez njega biti, ali na prostvm polju brani zemlju od hladnoća i mraza. Akoprem je i sam mrzel, to je opet vnogo toplješi od ljute zime, koja je i vu našoj zemlji velika, a vu drugih proti severo upravo strašna. Kada je zemlja pod sněgom, to je kakti blazinom pokriva, a ova neprepusća zimu, brani šetve i korenje, da ne zmrznuju. Sněg je hasnovit i selom i varašom, kad je ljuta zima. Sněg je najbolše vračtvo proti smrzuncu. Kada komu prmrznu vuha, nos, ruke, noge, ne ima bolšega, da vzeme šaku sněga, pak da si premrznjene kotrige dobro natere; ovak bude za sigurno oslobodil premrznjeni kotrig, a kaktada i život.

X.

Tuča.

Prispodobite, dragi prijatelji, ljepo zvězdice sněžne sa krupnim zrnom tuče, i bu dete se osvedocili, kak su jako različiti. Premisljite još i to, da sněg navadno samo po zimi pada, a tuča ponajviše iza najvećšega žara ljetnoga, i dokučili budete, da i sněg i tuča moraju imati svoj posebni početak.

Da su zrna tuče iz navadnoga leda, to zna vsako dete, nu kak se stvaraju ta zrna, na to je težko odgovoriti i vučenomu čovjeku. Pazite samo. Zrne tuče jesu iz leda; nu da se led stvori, tučnu treba hladnoće;

— kak je anda moguće, da tuča bje uprav ponajviše vu sredini vručine ljetne? Zakaj njeđa tuče, kad je mrzlo?

Kaj pri nas tuča nepada po zimi, to je potrebno ovak si raztolnačiti. Po zimi je zrak jako mrzel; kad se anda stvaraju oblaci, ako i ne vrlo visoko, to se maljušne kapljice parne zmrznuju, i kak god već znate, padajuć nakla prihvate so drugih sličnih kapljicah, a iz toga postaju tenke zvězdo-like ljepušice. Nu ove parne kapljice neimaju se kad pored velike zime sliti i stopiti s drugim kapljicami, da tak iz njih postanu vjekše kaplje vode, a po tom da se to kaplje pretvore vu led. Zaradi toga nemogu se tu stvoriti zrna ledena, već samo fino i lehke krpice, ili kaj je sve jedno, ovak postane sněg a nć tuča.

Naravski je, da kapljice sgustnute pare, ako samo nisu odviše visoko, nezmrznuju, kad je toplo; pak se zato mogu sliti vu velike kaplje, kakove navadno sdeždjom padaju. Kad se takove kaplje naglo zmrznuju, to iz njih nepostaju ljepušice, zrna ledena. Ova zrna padajuć na zemlju, čine tuču; ako se anda hoće raztolnačiti tuča, to valja razumjeti, kakvim se načinom vsredini najvećše vručine ljetne kapljice vode, stvorene vu zraku, mogu premeniti vu led. Slušajte ande pažljivo.

Voda, kada izhlapljuje, razhladjuje vse stvari, kojih se dotekne. Ako li tomu nevjerujete a ono nalijete vode vu flašu, omotajte

ZABAVA.

Zadaća iz računstva.

Jeli vi poznate debelu krčmaricu Trezu? Dobro anda! I ja ju poznam i rad u njezinu krčmu idem, ako samo imam koj groš zvišega, jer ona toči dobroga, ima kršćansku mieru i po vriednosti cieniu.

Anda debela Treza sedi za stolom i prelistava u velikoj knjigi sim tam i gleda pomno jeli se slaže i jeli bu opet mogla jedno stotinjaču štedilnicu (sparkasu) odnesti. Tko njezino smiegeće lice gleda, taj vidi, da se slaže i vušći joj od srca.

Sad dojde jedan zidarski navučnik u krčmu poprek i povduž vapnom i mortom pošprican, baš kak da ga je majstor ili dečič hotel u stenu zazidati, a on je toj strašnoj sudbini komaj vušel.

„Dajte mi osam litrih uovoga“ — veli taj prilično neuljudan dečko i stím metne novce na stol, same sreberne seksere i jednoga četrtaka. Sad se čtevcu, ve: potajno smiju te misle, da bum ja od sad pital, koliko sekserov je dečko na stol hitil, ako fertal litra sedam krajcarah košte i da je to ta zadaća iz računstva.

Ali vriedni čtevcu krivo zgadjaju, ako ot misle, jer za jednoga samo po srednje izu čenoga računistu bi to ipak bila uiesto prelahka zadaća. To zna Tnoček i Trezika zračunati. A Francek, koj je lietos prvi kratp ričel se po školskih klupah sim tam smicati, on bi mi možbit znal povedati, za kuliko zidarov dečko vino nosi, ako mu je svaki zidar četernajst krajcarov predal. Za otca ili odraslog sina, koj je pri soldatih tri godine već odslužil i s trimi zviezdami domov došel, za ove ja imam jedno malo tvrdešega oreha za shrustnuti, ako me hoću dalje poslušati, kak je to išlo.

Debela krčmarica Treza se stane, dakako malo mudno, vzeme jeden veliki pehar te natoči do vrha.

„Evo ti“ — veli mu — „Pehar drži upravo osam litrih. Pazi da mi ga nepoteres, jer buš ga platil.“

Na to se prične dečko za lievim uhom česati te reče:

„Je ovak nebude išlo! Osam zidarah dielaju u novoj kući dole, razi zemlje, a osam njih diela pod krovom. Ja moram razdieljeno donesti, četiri litre za gornju a četiri litre za dolnju kuću, drugač bu kaj česa i fig, ali ne sladkih

„To pak je sada ipak prebadao!“ — odgovori krčmarica. — „Sad baš imam samo još dva vřca ovde, a obedva mi nikaj nehasne; jer jedau drži pet litrov a drug, samo tri. Kak bi to čoviek sad napravil?“

„Znate kaj krčmarica? — veli na to dečko — „Dajte sim ciment ili jednu zme-renu knpicu!“

Tak spametna bi dakako i krčmarica bila; ali danas je slućajuo dobre volje zaradi zvišega stotinke pak joj se hoće jeino malo saliti i zato veli:

„Sad baš hoću videti jeli neimaš piljevinu u glavi i jeli ti to i bez cimenta složiš. Ovde vzemi ova tri vřca, punoga najme i ova dva prazna te prelievaj iz jednoga u drugi, sim tam tak dugo dok budu u najvećšem peharu četiri litri a u sreuđem takodjer četiri litri. Ako to skup spraviš, dobiš dauas na večer porciju gulaša badava.“

I izbilja, gulaš je svoje ucinił: de ko je skup spravil i zadsćn riesil, da nemoše bolje biti.

I sada neka dragi citatelj takodjer proba, ako hoće. Ako neima vina tak more i s vodom probu dielati, a ako neima niti peharov, onda neka broje piše krajdom po stolu ili po vratih. Ali ciment ili drugu mieru nesme pod nikakov način vzeti, to je pogodba. Vkanjuvati negilta!

ju mokrom krpom, obésite ju na propuh (cugluft) i mašite njom sim i tam; krpa se bude posušila, ili drugač govoreći, voda će iz nje izhlapati. Pr bajte s mesta vodu vu flaši, i osvedočili se budete, da je hladna, nego je bila, kad ste ju nalejali. Zna te li, da se zato škropi pod vu sobi, da se zrak razhladi; a kad se zamoče ruke makar i vu ljetni vodu, pak ako se neobriše, već samo osehnu, ili kaj je vsejedno, ako voda iz njih samo po sebi izhlapi to će vam vsikak hladno biti na rukuh. Čim brže voda hlapi, tim jače ruke zebu, i to tim više, ako ovo hitro budete držali na prostom zraku, zeblo vas bude najbolie na onoj strani, s koje bude veter puhal. A da ruku namočite vu drugu kakvu tekućinu, koja hitreše hlapi nego voda, to bi vas vnogo jakše zeblo. To vi znate, da žganica, zatim spiritus vnogo prvije izhlapi nego voda; nu ima još jedna tekućina, koja eterom, zoveju; ova izhlapi vu jednoj sekundi. Nalijte anda na ruku nekoliko kapljicah toga etera, i nestati će ga za čas: a na ruki bude vas zeblo kak da hi leda vu njoj držali. Jer vam valja znati, dá vučeni ljudi znadu različitim način tak poveksati hlapjenje vode, da se s mesta zmrzne i uz najveću vu vrućinu i zegu Vidite anda, da se led more stvoriti i onda, kad je najveksa vrućina.

Pomislite sada, da se za vrućega dana vnožina pare zdigne vu zrak, i da se vu visini iz te pare stvori vrlo gusti oblak. Ovaj oblak ima očevidno dvě strani; jedna je obrnjena k zemlji, a druga k suncu, ovu stran grijee sunce, a do one nemore tak lehkó predréti. Kaj se anda događa? One kapljice sgustnute pare, kaj su vu oblaku sgornje strani, toiest proti suncu pretvaraju se naglo usljed sunčanoga žara vu nevđljivu paru, ter se zdižu vu visinu, k tomu pomaže i veter, koji navadno vu ovaj čas silno puše. Kad se je ovakva para zdigla vu vis, to dobadja, kak već znate, vu hladneši zrak, tu njoj nestane ponekaj topline, kaj ju je sobom ponela, ter se zato skupi vu kapljice i stvara oblaka. Taj gornji oblak, pđeći suncu, da nemore onak silno prvije grijati dolnji oblak, pak buduci da je zvun toga ondi nóglo hlapjenje, to zrak

postane rědkim, jedno zaradi vetra koji vije, a drugo zaradi toga, kaj je nastalo tolike vnožine sgustnute pare, zaradi ovoga nagloga hlapjenja ozebu anda kapljice, kaj su vu blizini, i to tak, da skupljaju se i sljevajuć stvaraju velike kapljice. A ove kaplje pretvaraju s mesta vu led: Vučeni ljudi misle, da stvaranju tuće ima i drugih zrokov, no buduci da poznaju nikaj izvjestna o tom kazati, to je dovoljno da znate ovo, kaj ste do vezla čuli. Ako li ovo budete dobro razmleli, to već nećete vérovati bajjim pripovestim, da ljudi tuću delaju da garabauoijas dijak pozoja jaše i tuću dela.

Zrna tuće navadno su velika kak grah (fažuli), kadkada lešnjak i oreh, a negda i kak kokos'e jajce. To žalibože vsi znate, da ovakova tuća sfonda sětve, mlati i pustoši gorice, razbija obloke, mući ljude, rani a kadkada i vubija pomenje živine.

Pokehdoob da se tuća vrlo naglo stvara, to ona nepada i nebije duže od nekoliko časov, rědko duže od fertalj vure Medjutim padne i za ovo kratko vrėme toliko leda, da ogromni prestor pokrije nekoliko c'lov visoko.

Ljudi su već zdavnja o tom premisljavali kak bi se mogli obraniti toj nesreći. Do mišljavali su se koječemu ali vkanilo je jih navěk ufanje, ar do vezda nije nikaj pomoglo. Nu ako se i nemoremo do vezda obraniti kvaru, kaj nam donasa tuća, to se opet nadjamo, da će božjom pomoćju poslužiti sreća, pak da će to ako i ne nam, iz ono potomkom našim za rukom poiti. Navuťom se vnogo more, im i mi znamo vezda kojekaj, o čem naši dedovi ni senjali nisu pak bude tak i vu budućnosti!

(Drugi put dalje).

KAJ JE NOVOGA? Razvitak Budimpešte.

Ovih je danah budimpoštanski statističar. Jozef Körösi, izdal 15. svezak statističkih publikacijuh o gradu Budimpešti, pak je zaista zanimivo zabilježiti nekoje podatke. Ljepa

191
1720. imali su Budim i Peša skupa 12000 stanovnikah, a pri tom je Budim imel četiri put toliko stanovništva kak Peša. Ljeta 1787. imali su skupa 47000 dušah, ter Budim još vnogek 2400 dušah više od Peše. Ljeta 1881. prevailjeno je prvih sto jezer stanovnikah, a do lieta 1870. narasel je broj na 280000 dušah. Pri zadnjem pučkom popisju lieta 1890. iznosil je broj stanovnika vu Budimu 92465, vu Pašti 399772, skupa 506349 (sa vojničtvom). Prirast je vu zadnjem deceniju iznosil 31·3%, vu čem su Budimpeštu nadkrillili samo Rim sa 37·5, Monakov sa 34·8, Berlin sa 34·4 i Hamburg sa 32·9%. dočim je prirast vu Beču iznosil samo 14·7, vu Londonu 9·9, a vu Parizu 8·5%. Vu istom je razdobju Fiuma imala vešai prirast od Budimpešte, t. j. 35·3%.

Novi magjarski minister poljodjelstva.

Dr. Iguác Darányi, rodil se je 15. januara 1849. ljeta vu Budimpešti. Kad je zvršil škole, postal je 1876 gradskim zastupnikom, ljeta 1878. tajnikom potiaškog društva, vu kom je sudetovao s grofovi Melkiorom Lónyay, Julijem i Aladarom Andrássy, ter Alaksandrom Károlyi kod rěšenja posikih pitanjah. Ljeta 1881 izeban je bil vu Budimpešti za oblegata za sabor, gde se pristal uz liberalnu stranku i postal intimnim prijateljem Tisze. Iza imenovanja Perczelova ministrom nutrešnjih poslov bil je Darányi izeban podprežešom liberalnom klubu. Zvun ovih častih imel je i čast nadkuratore družtva čerlenog križa. Hvala ga kak dovéka vrlo okretna, vješta i susretljiva.

Odkup papirnatih forintačah.

Do konca mesec oktobra 1895. povučeno iz prometa, uništeno i kakti odkupljeno odpisano forintačah vu vrėnosti od 56,116822 for., a preostalo ih je još vu kolanju 1,766539 forintah.

Milijunar škrtec skupijas,

Vu Himbergu pri Beču pokopan je 2. novembra čovek, koji je bil zaradi svojeg vel kog bogatstva, žuliko zaradi svoje bez-

Na viečni spomenek.

Bil je to jedan pošten i kripepostan mladčić, taj Martin Petrov, kojega otac je kakti Peter Markov živel i umrl i kojega ded je kakti Marko navezkom na plećih iz bregov vu dolinu dōpuťoval. Taj anda Martin Petrov je pri razdeljenju ovoga svieta kraju sibiću potegnul.

Kad su se najme bogatstva ovoga svieta dielila, onda je Martin spal kak trćek, te ga niti ona sva krika i halabuku okolo biežećih, koji su si od samog skakanja sim tam za blagom i bogatstvom hoteli noge potrgati, nije mogli iz sna probuditi.

A kad je gospodin Bog prićel odliko vanja i časti med svoja stvorenja hitati, onda se je za temi komadi sve jagmilo, samo Martin ne, — on se je na drugu stran obrnul te je spal dalje. I baš radi toga nije za svog cielog žiljenja niti do „Polgarmeštra“ niti do občinskog pastira dotieral; jer i takovi meštri i pastiri moraju vu čast koju im njihova služba nosi, nekaj malo barem pameti na vagu metuuti, ali od te robe baš Martin nije niti polovicu tikve poseduval. On se je doduše zaletel, kad se je mudrost i znanost dielila, ali vuć pri prvom skoku se je na krticu popiknul te kak je dug i širok opal

i onde ostal lezeć, dok je kakti zaduji samo tanjira mogel polizati te na ov način miesto prave želje znanostjum i umetnostjum, samo jeduo malo znatiželjnosti bil dobil.

Radi toga niti u školi nije dalje dotieral, kak samo, da je znal svoje ime i tekući godinu, pak s-težkom mukom mozbit još kakov fertal tuceta riećih unpisati i to je onda po svih stienah i stupih, kak svi bedaki pisal. Nijedna kapelica mu nije bila priliepa i nijedna štala pregrda, nijednu zid previsok i nijedna pećina prestma, nijedan vuglen prcerni i nijedna olovka (plajhas) presiva, da nebi bil tam svoje ime za viečnost potomstva usćrćel.

Kak je auda došla jedna stroga zima te se je morju silčno je zerišće „Balaton“ na svojoj površini kak kora smrznulo tak, da su se Sio Foćani sa Keszthelyćani mogli svaki dan kakti križovati kumi po njem pie-ice pohadjeti, te kad su na njem za zabavu i sanicami i sklizaći (Schlittschuh) sim tam leteli, dapaće pri trazsvietu i muziki cielu noć po ledu plesali, onda našemu Martinu Petrovomu doma nije mira čalo te je on, kaj još nikada nigde nije bil, izvau doma, hotel si takaj to čudo pogledati.

On anda poduzme za svog života ovo prvo putovanje te dojde kroz suieg i vietar sretno željeznice a željeznicom do Keszthelya, gdu te vrlo dobro vino našel, a to mu se

je već preko miere dopalo, te akoprem je bila ljeta zima on si je tu finim vincom odmah zakuril u tielu i glavi.

A kad je do Balatona došel te videl, kak se sve po zmržnjenom jezerišću zabavlja, kak se piva muzika igra bakljami pleše, mužari puca, te vatrometi (Feuerwerk) samo onak u zrak lete i tam se u sto farbah razpuku i iskrinje siplju, te kad je konačno videl, kak sto i sto drugać pametnih ljudih tu okolo bieže, skaću, sklizaju se i jedan preku drugog opada, kak da su obnoreli, onda Martinu sine u glavi jedna velika misel.

On se poklekne, zvadi iz šepa svoju kustu ru i šnjom vreže velikimi slovami u led rđeći:

„Martin Petrov

1895

Na vekivečni spomenek.“

I kad je to za vekivečnost vćinil, skoro mu se je činilo, kak da je ov hip dobri Bog zadovoljnost dielil a on je smel prvi poseg nuti za tum dragocienostjum, koja nadmašuje fasti, blago; bogatstvo i sve ostalo. Moćnim zamahom metne otvorenom šakom vrh glave po zraku zgrabil za nadre tamo, gdu mu srce tuće, te stim bieži na željeznicu, i kad je poslie pol noći ves zmržnjen domov

primjerno škrtošći, akuposti na velikom glaas. Zval seje Kristian Fridrik Sade, a vumrl je 84 ljeta star, bošji bič ga je vudril. Njegov otec bil je štampar i knjižar vu Beču, a kad je pustil svoj posel, kupil je imanje vu Himbergu, na kojem je živel i gospodaril. Bil je jako šparaven, pak je tak odgojil i svojega jedinoga sina. Kad je Kristian bil 33 ljet star, vumrl mu je njegov otec i ostavil mu je imetak od preko milijun forinti. Ljudi su očekivali, da bu Kristian vezda oživel, ali su se vkanili. Mladi milijunar postal je još vekši skupijaš nego je bil njegov otec. Kad je herbal imetka, hotel se je ženiti, ali nije našel dosta šparavne žene. Kad je ipak nasadnje našel ženu, nije hotel dopustiti, da mu nekaj k hiži donese. Iste dare dal je dopopraviti vu ladice, ter je dal napisati svuna „imetek moje žene“. — Zakonski stališ trpel je samo jedno ljet, ar je žena vumrla od nevolje. On ju je mučil škrtoštjom i ljubomoruostjom, pak nije ni dopustil, da vzeme vručta, koje je doktor prepisal. Hotel ju je vručiti s gladuvanjem i tehom od gumlicah. Vumrla je od slabosti. Takl po smrti žene poslal je Sade vse njezine stvari njezinomu otcu.

Kad je Sadeu bil 50 ljet star, zaljubil se je vu mladu vrlo ljepu devojku, koju je i hotel oženiti, ali je 34 ljeta premisljaval jeli bi ju ženil ili ne? Tak je došlo, da je stopram na smrtnoj postelji hotel održati svoju zadanu rč, — ali ga je i vu tom prepričala smrt. Prvlje nego ili su priprave bile gotove, on je vumrl.

Svojoj doživotnoj zaručnici, koja je njemu život alduvala, rekeli je ove zadnje rči: „Ja te bum oženil, ali kaj je tvoje, tvoje je, a kaj je moje, ostane moje“. Pred 33 ljetmi dal joj je škatuljicu po zagčvoru, da ju nigdar neodpre i da ju čuva kak oko vu glavi. Vezda su škatulju odpri i našli vu njoj duplikat ključov njegove kase (blagajne).

Testamenta nije ostavil, pak vezda i njegovo verna zaručnica i ostala služuća družina ostali su praznih rukah. Gdo bu herbal njegov veliki imetek, uije poznato.

O škrtošći toga bogataša, koji nije mogel potrošiti niti interesa svojih interesov svedoče najbolje ova fakta. Od 50 ljet nije si on dal napraviti nove oprave, neg je nosil starivanju od svoga oca, pak i iste njegove rubače, kojih je imal samo tri. Isto tak imal je samo tri stolnjake i samo jednu srebernu

se dopelal, videl je i čutil jasno, da mu ono iz nadrah nije vušlo najme zadovoljnosti!

Jeli Martin još danas žive, to neznam; ali to znam da njegov vekivečni spomenek na jezerišću „Balaton“ danas več ped nijednom pogodbum nežive.

Ponuda.

Navadno je da se bas jagari, koju u lovu najmanje pogode, u društvu najviše hvale i strašno o svojih lovinah i nefaljenom puca-nju pripoviedati znadu.

Jednoš se je takov jedan jagarski šepikurta uniekum društvu hvalil i nevierojatne stvari o svojoj vištini a zgadjanju pripovedal tak, da je več tih laših svim dosta bilo.

„Znaju kaj?“ — veli mu na to jedan u istom društvu sedeći dijak — „Ako mi daju jednu srebernu škudu, a njim bum dvadeset i četiri vure za nju zajec“.

Jagarski šepikurta je zamuknul. —

Em. Kollay.

zlicu, koju je dal zadnjih ljetah, kad se je predria, zalezati s olovom. Gostil nije pikoga, a kad je jel za krčmi, dal si je ostanjke vu papir zamotati, pak se je drugi dan od toga živel. Svojih računov, bili oni kad god neznaatni, nigdar nije plačal do zadnjega časa, pak se je i onda svadil za vsaku kpariju. Hiže je dal jako rėdko čistiti, ar se bojal, da se kaj kaj nepotere ili nepokvari. Doktore je odurjaval, p k niti na smrtnoj postelji nije hotel vručto vuzeti.

Veseli svati.

Pred dvemi tjedni vu Komadiji ženil jedini sin ondešnieg bogataša muža Štefana Nagy, a od onda zmirom trpi gostuvaue. Do vezča su svati pojeli i popili: 8 metra centa govodine, 120 kilogramov svinjetinjne, 50 kilogramov rib, 160 picekov, 7 gusek, 4 purane, vnožinu šunkah, 5 kilogramov sira, 15 škatuljah sardinah, 400 litrov novoga vina, 100 flašah talijanske graševinn (vina), 150 litrov staroga vina, 120 flašal pive, 40 flašah šampanjera, 10 flašah najljuešega tokajca, 50 litrov žljivovice, 7 litrov konjaka i 5 litrov likera. Zvun toga pojeli 190 tepsij vsake fele kolačov — za pet dni ! Dober apetit !

Srečna zemlja.

Novina „Correspondencia de Espana“ javljaju, da je ljetos vu Castiliji obrodilo tuliko vina, da je upravo nemoguče sačuvati ga, ar menjkajni lagvi posude. Na nekoih mēštih gospodari gorioah delju vino za gorionimi braći; a vnoqi drugi puščaju grozdje na trsib, ar branje nije niti stroška vrėdno.

Jubileum englezke banke.

Englezka banka, prva na svėtu vtemeljena je ljeta 1694. a poslovanje svoje započela je kouceem ljeta 1695. kad je bilo upisano.1200000 funtih štrlingah (Jeden funt šterlinga je vu naših penezih 24 kruna) Vezdašnja sgrada (hiža) baok vu Threadneedle-Streetu potiče iz ljeta 1734., ali je požarom ljeta 1838. jako stradala. Sgrada nije arčitektonski ni naimenje ljepa, pokehdob nejma na nijednu stran niti jednoga obloka, ali je jaka kak festunga, pak je več i zdržala dva juria svėt.ne. Glavnica banke iznosi denes 14533000 funti šterlinga, a pričuva (rezerva) 341660 funti š. Bankom upravlja: jeden guverner, jeden podguverner i 24 direktori. Osoblje (službeniki), sačlnjava 1160 činovnikah i plačom od 6 milijunah marakah (vu našem novcu 1 kruna i 17 filerov je jedna marka). K tomu još dolaze penzije od 900000 marakah na jedno ljet. Zvun ovih činovnikah ima banka još 1000 clerkovah. Dojde li kojoj Clerk tri put za svoga službovavja prekesno, bude opomenjen, pri četrtom zakašoenju bude prez milosti odpušćen. Medju rariteti baukina al buma nahadja se i više banknotah po 5 funti št., koje su s „Eurydikom“ potonule i 7 mesecih ležale na dnu morja. Daloji raritet je nota od 1 funte šterl., koja je kolala 125 ljet, d onda se istom povrnila vu banku. Najvekše note, kaj ih je banka ikada izdala, glasile su na jeden milijun funtih, t. j. na 20 milijunah marakah. Od tih notah odtisnuta su samo četiri komada, a na to su ploče razorene. Jednu tih notah posedoval je Rotchild, drugu Coutts, treditu jeden herceg, a četrtu sama banka. Coutts je dal notu staviti vu rame ter ju je izvesil za reklamu vu svom aredu. Zvun toga izdane toga izdane su i dvė note po 100000 funtih št. Najviše note, koje su denes vu tečaju, glase na 1000 funtih št., t. j. 20000 marakah. Ljeta 1832. vkral blagajnik (kasir) Astlett za 320000 mar. Fountleroj ju je oštetil za 360000 funtih,

blagajnik Smith za 800000 funtih, a ljeta 1872. prevarena je banka blizu 1 milijun funtih. — Banku čuva vsake noći odjel od 39 gardistah pod vodstvom jednog oficira ter 40 stražarah. Vsaki gardista dobiva od banke večerju, duhana po volji i shiling. Oficir do biva sjajnu večerju, cigarah i vina po volji.

Po državi odobrena

Magjarska razredna lutrija.

prigodom milenijske izlozbe vu Budimpešti.

Vučenje vu Budimpešti od 6. do 14. decembra 1895.

Dobitki.	krunah.	krunah
1 nagrada od	600000	600000
Zadnji vučeni od ovih 49 glavnih sreditkov dobiva i nagradu od 600000 krunah	1 400000	400000
	1 200000	200000
	4 100000	100000
	1 50000	50000
	2 20000	40000
	2 15000	30000
	4 10000	40000
	19 8000	80000
	27 9000	162000
	100 2000	200000
	200 1000	200000
	1150 200	230000
	20000 100	200000

21499 dobit i nagrada skupa 4332000

Čena za oborazredne čele srečke:

1/1	1/2	1/4	čele srečke
80.	8.	4	krunah

Ravnateljstvo magjarské razredne lutrije.

Vu Čakovcu se dobivaju srečke vu knjižari:

Fischel Fülöp (Strausz Sandor).

Nekaj za kratek čas.

Postenjak.

Jenkrat jeden plebanuš niti za Boga nije dopustil kapelanu, da bi on zvršil večernicu, rekuč, da sada sam budem zrvšil, jerbo zutra je vu D. . . sejem.

Kapelan bi jako rad bil znal, zakaj čini to plebanuš i kaj je briga zutrašnegu sejma k denešnoj večernici. Po večernici je zeznal, kad je plebanuš tak govoril:

— Dragi krččeniki! Zutra vu D. . . sejam bude. Jednu kravu budem poslal slugom na sejam, sluga je veliki magarec, da vas ne vkaui, jerbo krava jako riče i bode. Na dušu vam zavčem, pazite na njega.

Koja se boji.

Jela: Draga prijateljica, bojim se, da kolerske baciluse poboremo s k'klam.

Mara: Jaj nej od toga govoriti. . . Tak mislim i čutim, da se mi je več jeden baci-luš za nogu prijel.

Iznasel se je.

— Ču,ete vi kučeber, ta pomaranča je gujila.

— A kak to?

— Vište, z ov kraj je čisto črna.

— To vam je črni človek vtrgel iz drėvu pak se mu prsti poznaju, na njoj.

Gospon vu postelji: Več pol vure zvoinim inuša, da bi me budit došel, pak ipak nedoj de.

Sráy Ferencz učitelj.

Gabona árak — Oléna žitka:

1 m.-mázsa.	1 m.-cent.	frt	kr.
Buza	Psenica	6 50	—
Zab	Zob	5.50	—
Rozs	Hrř	6.00	—
Kukoricza ó	Kuruza stara	—	—
" uj	" nova	4.90	—
Árpa	Ječmen	5 00	—
Fehér búb uj	Grah beli	8.50	—
Sárga " "	" žuti	7.40	—
Vegyes " "	" změšan	7.00	—
Lenmag	Len	10.	—
Bükköny	Grahorka	5 25	—

ODGOVORNI UREDNIK

MARGITAI JOZSEF

Glavni surednik

GLÁD FERENCZ.

Nyilttér.

E rovat alatt közlőttekért sem alaki, sem airtalmi tekintetben nem vállal felelősséget a Szerk.

Bali selyemszöveteket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér, színes Henneberg-selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, koczkázott, mintázottak, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 szín s mintázatban stb. póstabér és vámmentesen a házhoz szállítva mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. — Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 4

Hirdetések.

3561 tk. 95.

Arverési hirdetmény.

A perlaki kir. járásbíróóság mint telek-könyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Varga Lajos ügyvéd által képviselt Tolnai gróf Festetich Jenő zalaujvári lakos végrehajtatónak; néhai Glavina Antal volt alsó-hráscsányi lakos elleni 27 frt 14 kr. tőke, ennek 1869. február 4-től járó 6 százalékos kamatai 20 frt 89 kr. végrehajtási 8 frt ezuttali költség kielégítése végett a nagy-kanizsai kir. törvényszék s illetve perlaki kir. járásbíróóság területén fekvő, a pálinoveczyi 155 sz. tjkvben 1 557 hrsz. alatti ingatlanok Glavina Antal nevén álló felelőrsége 300 frt becsértékben Pálinovecz község házában

1895. évi december hó 10-én délelőtt 9 órakor

Varga Lajos felperesi ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen elfognak adatai.

Kikiáltás: ár a fent kitett becsár.

Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10 % -át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni. Vevő köteles a vételárat három egyenlő részletben még-

pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 30 nap alatt, a másodikat ugyanattól 60 nap alatt, a harmadikat ugyanattól 90 nap alatt, minden egyes részlet után az árverés napjától számítandó 6 % kamatokkal együtt az árverési feltételekben meghatározott helyen és módzatok szerint lefizetni. Ezen hirdetmény kibocsájtásával egyidejűleg a megállapított árverési feltételek, a perlaki kir. járásbíróóság tkvi. osztályánál és Pálinovecz község előljáráóságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. 903 1-1

A kir. jbiróság, tkvi hivatala.
Perlakon, 1895. október hó 6 án.

192

— Csodalatos a hatás —

fehér, úde és rózsás arczbőrt kaphatni okvetlen a

Bergmann-féle lilliomtej-szappan

Bergmann & Co.-tól Drezda—Tetschen.
naponkénti használata által.

Kapható, darabja 40 krért Csáktornyan
889 Gráner Testvéreknel. 4-15

Hirdetés.

Csáktornyan, a Deák-utcában
özv. Pecsornik Károlyné tulajdonát képező

— korcsma —

az összes hozzá tartozó helyiségekkel együtt 1896. évi január hó 1-től eladó esetleg bérbeadó.

Bővebb felvilágosítással szolgál

özv. Pecsornik Károlyné
898 Marburg, Post-Gasse 4.

Oglas.

Vu Čakovcu, vu Deák-vulici
vdovice Pecsornik Károlyove

— krčma —

sa k njoj spadajućimi stanji skupa se od 1-ga januara 1896. na rendu daje ili se proda.

Vise od toga pismeno, ali ustmeno moći je zeznati pri

vdovici Pecsornik Karolya
2 3 vu Marburgu, Post-Gasse 4.

A csáktornyai takarékpénztár részvénytársulat

t. cz. részvényesei

1895. évi november hó 28-án délután 3 órakor Csáktornyan,
a társulat saját házában tartandó

rendkívüli közgyűlésre

tisztelettel meghivatnak.

TANÁCSKOZÁSI TARGY:

Igazgatósági indítvány 200 drb. új részvény kibocsátása iránt.

Csáktornyan; 1895. november hó 2 án.

Az igazgatóság.

42. § A tanácskozási és szavazási jogot a közgyűlésben minden részvényes személyesen vagy törvényes meghatalmazottja (41. §) által gyakorolhatja; de ezen jog gyakorolhatására megkivántatik, hogy a részvényes legalább 20 éves és részvénye a közgyűlés előtt legalább 2 hét óta a társulat könyvében az ő nevére legyen beírva és végre, hogy az szintén a közgyűlést 3 nappal megelőzőleg, azaz 1895. évi november hó 25-éig az intézet pénztárába letétessék. 896 2-3

Meghatalmazványok csak részvényesek nevére állíthatók ki.

Hirdetmény.

A magyar osztálysorsjáték második osztályának huzása december 6-án kezdődik és december 14-éig tart.

Vételsorsjegyek — a míg a készlet tart — és pedig:

egy egész sorsjegy 80 koronáért,
egy tized sorsjegy 8 koronáért és
egy huszad sorsjegy 4 koronáért

az ismert elárusítóknál kaphatók, a kik egyszersmind mindennemű felvilágosítással szolgálnak. Megrendelésekkel kérjük ezekhez (nem hozzánk) fordulni.

Budapest, 1895. november 1-én.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatósága.

M á r

1895. December hó 6—14-ig

ejtetik meg a

Magyar Osztály-Sorsjáték

N a g y n y e r e m é n y h u z á s a

melyben 21,499 pénznyeremény kerül

4 millió 332.000 korona

összértékben kisorsolásra, többek között egy **600,000** koronás jutalom
400,000, 200,000, 100,000, 50,000 stb. stb. koronás nyereményekkel.

A legnagyobb nyeremény
a legszerencsésebb esetben **Egy Millió** korona.

A sorsjegyek árai: | egész 40 frt. | tized 4 frt.
| fél = $\frac{1}{2}$ 20 frt. | huszad 2 frt.

(Portóért 5 kr., ajánlott levelekért 15 kr., nyeremény-jegyzékért 10 kr. fizetendő.)

Ajánlja és szétküldi postautalvány ellenében vagy utánvétellel is

Heintze Károly, főelárusító

BUDAPEST, Szervita-tér 3. szám.

Hogy a tisztelt közönség különböző számokból álló több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykilátásokhoz jusson, 5, vagy ennél több sorsjegy vásárlásánál a legkülönfélébb számokat állítom össze tetszés szerint egész, fél, tized és huszadokból.

— Sürgöny-czim: **Lottoheintze Budapest.** —